

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XX. De tondente monetam alieni Principis, quam pœnam alienæ Monarchiæ, utrùm pœna mortis plecti queat. Bulla Pij V. contra monetarios, utrùm sit observanda in civitate Avenionensi, & Comitatu ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

42 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

in dicto instrumento mandati, data fuit facultas procuratori contrahendi cum libera, & apponendi omnia pacta sibi bene visa: quod non fuerat factum in casu consilii in dubium allegati.

Quinta ratio petitur ex forma dicti rescritti, & licentie à Superiore concessæ; in qua datur facultas dicto procuratori Communitatis celebrandi omnia acta, & instrumenta cum obligationibus, submissio- nibus, juramentis & aliis clausulis requisitis: unde quidquid continetur in instrumento post licentiam confecto, dicitur etiam in ipsa licentia contineri, tan- quam relatum in referente. Anchar. *consil.* 7. n. 2. in *si- ne*, & tradit de Pont. in *tract. de potest. Pror. tit. 6. de assensu Reg. n. 20. prop. finem, vers. & insuper si assen- sus*, ubi dicit quod propterea non sunt attendenda alia verba, quàm ea quæ continentur in instrumento post licentiam confecto: quia quidquid in illo instrumen- to conventum reperitur, in ipsa quoque licentia dicitur contineri: quod indubitatum dicit n. 34. & opti- mè Duran. *dec.* 145. n. 19. & 20. ubi dicit quod relatio Papæ ad instrumenta conficienda sine clausula, *Quo- rum tenores*, est fortior illâ quæ habet relationem ad instrumenta jam confecta, licet contineant dictam clausulam. Quia in isto secundo casu dicitur relatio ficta, sed in primo casu (qui noster est) dicitur re- latio vera, certa, indubitata, & individua; & quod licentia Superioris contineat omnia actus principalis consequentia, bene comprobat Cyriacus *controvers.* 189. à num. 27. ad n. 30. cum sequentibus.

Tandem hoc negotium, in quo difficultas ista fue- rat propolita, transactione sopitum est.

C A P V T X X.

De tondente monetam alieni Principis, quâ pœnam mereatur. Quid si monetam alte- rius Mornarchiæ quis fabricaverit, utrùm pœnam mortis mereatur. Bulla Pii V. con- tra Monetarios, utrùm sit observanda in civitate Avenionensi, & Comitatu Ve- nayssino. Utrùm pœna confiscationis bo- norum locum habeat in tondente mone- tam. Et utrùm pro uno eodemque delicto, possit pœna corporalis infligi unâ cum multa pecuniaria.

S V M M A R I V M.

- 1 Tondens monetam alieni Principis non debet con- demnari ad pœnam mortis.
- 2 Tondens monetam etiam proprii Principis, mor- tem non meretur.
- 3 Tondens monetam minus delinquit quàm fabricans.
- 4 Fabricans monetam alieni principis de jure pœ- nam mortis non incurrit.
- 5 Statutum loquens de fabricante monetam, non ex- tenditur ad radentem, seu tondentem.
- 6 Quando non constat de initio observationis, qui dicit constitutionem esse usu receptam, illud pro- bare tenetur.
- 7 Constitutio pœnalis non afficit ignorantes, nisi fue- rit publicata in qualibet provincia, nec sufficit quod fuerit Roma publicata.
- 8 Ad excusandum à pœna constitutionis Extrava- gantis non notæ, probabilis ignorantia sufficit.

9 Constitutio Principis generalis, continens pœnam, quoad casus non expressos recipit interpretatio- nem à jure communi.

10 De jure communi nunquam proceditur ad confisca- tionem bonorum contra presentem, nisi in cri- mine hæresis, & læsæ Majestatis.

11 Crimen læsæ Majestatis non committitur adver- sus Principem extraneum, in casu fabricationis moneta, aut similis.

12 Pro uno delicto non est duplex pœna imponenda; & si imposita fuerit pœna corporalis, non est cum- mulanda pecuniaria.

Q Vi monetam alterius quàm sui Principis ton- dere, aut radere ausus est, non ultimi supplicii pœnâ, sed aliâ minori, iudicis arbitrio plectendus est, ex Iul. Scarlatin. *inter consil. crimin. divers. consil.* 115. n. 3. vol. 1. Decian. in *tract. crim. lib.* 7. c. 27. n. 3. Hippol. de *Masil. consil.* 71. n. 10. & 11. Grat. *consil.* 72. n. 10. & 11. part. 1. Farinac. de *crimin. læsæ Majestatis, quest.* 115. n. 105. & 106. † Imò generaliter quod tondens mone- tam etiam sui Principis, non pœnâ ultimi supplicii, sed aliâ capitali, veluti relegationis, aut simili, punien- dus sit, docet Gomel. ad l. 83. *Tauri, num.* 4. ubi ad hoc allegat Bart. Cyn. Salicet. & Hyppolit. & hanc com- munem esse Doctorum sententiam testatur Caball. *resol. crimin. cap.* 101. n. 4. & 5. Peguera *decis.* 86. ubi ita decisum refert Fabian. de Mont. in *tract. de empt. & vendit. quest.* 5. princip. n. 7. Lucas de Pen. in l. fin. *Cod. de vet. numism. potest. lib.* 1. *versic. item nota quod nummos.* Farin. d. *quest.* 115. num. 105. ubi notandum est quod appellatione pœnæ capitalis, non venit pœna ultimi supplicii.

Quia minus delinquit tondens monetam, quàm fa- bricans. Scarlatin. d. *consil.* 115. n. 5. Maltril. d. *consil.* 71. num. 11.

Et tamen ex communi sententia fabricans mone- tam alterius Principis, etiam Superiorem non reco- gnoscens, non punitur pœna mortis. Vivi. *opin.* 519. n. 3. Farinac. d. *quest.* 115. n. 72. qui hanc communem esse opinionem testatur.

Vnde inferitur quod dispositio statuti Avenionen- sis loquentis de fabricantibus, aut eudentibus mone- tam alterius Principis, non potest referri ad tonden- tes, cum in pœnalibus non fiat extensio; quando de- lictum, non factâ extensione, non remanet impuni- tum, esto quod mitiori pœna plecteretur, ut explicat Farin. in *fragmen. litera E, n.* 144. & 149. hoc autem casu, cessante pœnâ statuti, delictum non esset impu- nitum, quia restaret pœna juris communis: ergo, &c.

Non obstat constitutio Pii V. quæ est in Bullario n. 115. qua cavetur monetam tondentes & fabrican- tes, eadem pœnâ supplicii afficiendos esse.

Primò, quia constitutio illa nunquam fuit usu re- cepta in his partibus: si autem Fiscus alleget illam esse usu receptam, hoc tenetur probare: quia licet allegans constitutionem usu fuisse receptam, habeat pro se juris præsumptionem, quando constat de ini- tio receptionis; tamen quando non constat de illo initio, onus probandi quod fuerit usu recepta, spe- ctat ad allegantem; & sic ad Fiscum. Menoch. *lib.* 2. *presumpt.* 2. num. 1. 2. 3. & 4.

Secundò, quidquid sit de questione illa, utrùm con- stitutio Romæ publicata afficiat extra montes degen- tes: de qua nunc non agitur, hoc certum est, dum agitur de constitutione pœnali, illâ non afficere ignorantes, quoad incursum pœnæ, nisi fuerit publicata in quali- ber provincia. Anchar. *lunior lib.* 2. q. 59. n. 2. ubi de communi testatur. † Et ratio est, quia ad excusandâ pœna constitutionis Extravagantis non notæ, sufficit proba

probabilis ignorantia. Putus dec. 274. lib. 1. n. 1. in cor-
rect. Ro. divers. dec. 578. n. 3. part. 1. Duard. de censibus,
§. 7. quaest. 3. num. 1. versic. nec obstat. Farin. in fragm.
litera C, num. 658. ubi dicit quod simile dubium
fuit per compositionem terminatum, ipso existen-
te fiscali Procuratore, & residet in hac sententia;
(quia agebatur de gravissima poena) quod constitutio
Romae publicata non afficeret ignorantes alibi com-
morantes. Gabriel consil. 178. num. 27. & 54. vo-
lum. 2. Tusch. litera L, conclus. 255. num. 18. 19. & 20.
ubi maxime hoc procedere asserit quando agitur de
constitutione, quae non est notoria, quamvis sit im-
pressa.

9 Tertiò Responderetur quod cum constitutio illa non
loquatur de monetis Principum extraneorum, debet
intelligi secundum dispositionem juris communis:
& sic ut locum habeat duntaxat in tendentibus mo-
netam summi Pontificis supremi Domini, & Prin-
cipis nostri: ut in simili tradit Marfil. dict. consil. 71.
num. 16. & in propriis terminis Iul. Scarlatin. dict.
consil. 115. num. 9. ubi sic ait: Secundo, non est locus
poena mortis, nec statuto, aut provisioni predictis; quo-
niam, quamvis generaliter & indistincte loquantur, re-
cipiunt interpretationem a iure communi, ut intelligan-
tur de tendente monetam Papae, non autem alienam, si-
cut statutum de fabricante, quod est fortius. Atque ita
docet Alexander consil. 104. n. 5. volum. 1. Quod cor-
roboratur ex traditis per Farinac. d. quaest. 115. n. 105.
& 106.

Conclusum itaque fuit non esse locum poenae ordi-
nariae, sed alteri extraordinariae, Iudicis arbitrio; &
ita fuit observatum, ac reus vitam salvam habuit: ad
poenam tamen flagitationis fuit condemnatus, cum
esset confessus, & convictus.

Verum desiderante Iudice ultra poenam flagita-
tionis procedere ad confiscationem bonorum, aut
saltem ad aliquam poenam pecuniariam; Dixi hoc
fieri non posse, & secundum meam sententiam judi-
catum fuit & observatum. Cum enim non sit lo-
cus poenae ordinariae delicti, non potest etiam confi-
sationi locus esse: quia per text. in Authent. bona
damnatorum, C. de bonis praescriptor. & damnat. secun-
dum juris communis sanctionem nunquam procedi
potest ad poenam confiscationis, nisi in crimine haer-
esis, & laesae Majestatis humanae. Menoch. consil. 1007.
n. 41. Farin. q. 25. n. 10. Guazzin. de defensionibus reor.
defens. 10. circa annot. bon. n. 3. cum ibi citatis: ita ut
sententia, aut decretum aliter factum, sit ipso jure
nullum, tanquam continens expressum juris erro-
rem; & sic nunquam transeat in iudicatum. Farin.
dict. q. 25. n. 3. Hic autem nullum esse crimen laesae
Majestatis. supra ostensum est: non enim adversus
Principem extraneum, ille qui subditus non est dicitur
crimen laesae Majestatis committere. Rolandus
in terminis laesae monetae fabricatae ad non subdito il-
lius sub cuius imagine facta fuit, consil. 4. n. 1. & 2. vo-
lum. 1. Clarus in §. laesae Majestatis, n. 6. Gomel. lib. 3.
variar. resol. cap. 2. n. 20. versic. unum tamen est. Idem
Roland. consil. 15. num. 7. lib. 4. & consil. 1. n. 26. & 27.
lib. 3.

12 Nec obstat si dicatur, quod si non confiscationi,
saltem alicui poenae pecuniariae erga Fiscum locus ef-
se debet. Quia responderetur, si imponatur poena cor-
poris afflictiva, non posse cum ea cumulari poenam
pecuniariam: Non enim aut suadet ratio, aut aequi-
tas patitur, pro eodem delicto duplicem poenam cu-
mulari. Marius Antho. Maceraten. lib. 3. resol. 45.
num. 9. Praesertim hoc casu, quia poena pecuniaria ad
meram vindictam imponetur. Giurb. consil. 25.
num. 24. Farin. de accusat. quaest. 4. num. 1. Guaz-

zin. de defens. reorum, defens. 33. c. 1. n. 10. Hic teus
fuit etiam absolutus a poena pecuniaria, sed fulti-
gatus, ut dictum est.

CAPVT XXI.

Creditor qui sub annuo censu pecunias de-
dit, ea lege ut ex illis creditor alius an-
terior ejus qui se obligavit ad censum,
dimitteretur, non succedit in hypothecis
creditoris dimissi, quando illius creditum
fuit per novationem extinctum, maxime
quoad census currentes, vel decursum, si
creditum dimissum non erat ex sui natura
fructiferum. Et ex quibus dicatur induc-
ta hoc casu novatio. Bona fideicommissio
supposita, utrum pro fructibus doris, qui
in magnam molem excreverunt, alienari
possint beneficio Authent. res quae, C. com-
munia de legat.

SVMMARIVM.

- 1 Creditor ex cuius pecunia anterior dimissus est,
succedit in hypothecis creditoris dimissi.
- 2 Qui prior est pro sorte principali, preferendus quo-
que est pro usuris. Intellige ut n. 27.
- 3 Fructus non sequuntur hypothecam summae princi-
palis, dum agitur de legatis.
- 4 Pecunias pro solutione dotis dans ad censum, uti-
tur privilegio dotis, & illius anterioritatis, tam
pro sorte principali, quam pro censibus decurren-
dis. Vide n. 23.
- 5 Novatio quae per sententiam fit, dicitur cumulat-
iva, non autem extinctiva.
- 6 In arbitramento aliud dicendum est, quia nova-
tionem inducit extinctivam.
- 7 Per sententiam quae lata fuit in executionem alte-
rius sententiae, non inducitur novatio.
- 8 Novatio inducitur ex actu posteriori si sit incom-
parabilis cum primo.
- 9 Facilius inducitur novatio ratione fructuum, quam
respectu sortis principalis, & n. 15.
- 10 Interesse alterius interesse, an & quomodo peti
possit.
- 11 Quando inducatur novatio, si creditum converta-
tur in annum censum.
- 12 Interesse quod ex statuto Avenionensi adjudicatur
creditori, ad rationem septem pro quolibet cen-
tenario, an & quando peti possit a die oppositio-
nis factae per debitorem.
- 13 Interesse debitum in vim l. curabit, Cod. de action.
empt. potest cedi tertio.
- 14 Novatio inducitur, si per contractum annui cen-
sus sortis augeatur, aut minuat.
- 15 Novatio inducitur quoad fructus, etiamsi non ef-
set inducitur quoad sortem.
- 16 Ampliatur ut procedat, etiamsi ageretur de fructi-
bus debitis in vim l. curabit, Cod. de act. empt.
- 17 Cessio limitata ad summam principalem, non ex-
tenditur ad interesse.
- 18 Quando interesse non procedit immediate ab ea-
dem sorte principali, non habet eandem hypo-
thecam.